T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

38. KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI 3. CİLT

23-27 MAYIS 2016
EDİRNE

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayın No: 3490-3
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayın No: 175-3

YAYINA HAZIRLAYAN
Dr. Adil ÖZME

23-27 Mayıs 2016 tarihlerinde gerçekleştirilen
38. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu,
Trakya Üniversitesi'nin katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

Kapak ve Uygulama
Yusuf KOŞAR

ISSN: 1017-7655

Kapak Fotoğrafı: Nurcan YAZICI METİN - Ü. Melda ERMİŞ - Akın TUNCER,
Demirköy Fatih Dökümhanesi Kazısı
2015 Yılı Çalışmaları

Not : Kazı raporları, dil ve yazım açısından Dr. Adil Özme tarafından denetlenmiştir.
Yayımlanan yazıların içeriğinden yazarları sorumludur.

İsmail Aygül Ofset Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
Tel: 0312 310 59 95
ANKARA-2017

İÇİNDEKİLER

Tevfik Emre ŞERİFOĞLU, Gregory MCMAHON, Sharon R. STEADMAN
Kuzey Orta Anadolu'daki Çadır Höyük'te 2015 Kazı Sezonu Sonuçları 1

Rana ÖZBAL, Fokke GERRITSEN, Mücella ERDALKIRAN,
Hadi ÖZBAL
2015 Yılı Barcın Höyük Kazıları 17

Andreas SCHACHNER
2015 Yılı Boğazköy-Hattuşa'da Kazı ve Restorasyon Çalışmaları 33

Nurettin ARSLAN, Beate ARSLAN, Caner BAKAN,
Klaus RHEIDT, Julia ENGEL
Assos Kazısı 2015 Yılı Sonuç Raporu 53

K. Levent ZOROĞLU
Kelenderis 2015 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları 73

Cumhur TANRIVER, Sevgiser AKAT ÖZENİR, Duygu Sevil AKAR TANRIVER,
Aylin Ümit ERDEM OTMAN, Aytekin ERDOĞAN
Eski Smyrna (Bayraklı Örenyeri/Tepekule) Kazısı 2014-2015 95

Mehmet ÖZDOĞAN, Özlem AYTEK, Hazal AZERİ, Şafak NERGİZ,
Eylem ÖZDOĞAN, Heiner SCHWARZBERG, Hilal YUMAKLI
Kırklareli Höyüğü 2015 Yılı Çalışmaları 115

Hayat ERKANAL, Ayşegül AYKURT, Kadir BÜYÜKULUSOY,
İrfan TUĞCU, Rıza TUNCEL, Vasıf ŞAHOĞLU
Liman Tepe 2015 Yılı Kara ve Sualtı Kazıları 133

Fatma ŞAHİN
Adana/Tepebağ Höyük Kazısı 2015 Yılı Sonuçları 151

David SCHLOEN, Virginia R. HERRMANN
Zincirli Höyük Excavations 2015 173

B. Yelda OLCAY UÇKAN, Gökçen Kurtuluş ÖZTAŞKIN
Olympos Kazısı 2015 Yılı Çalışmaları 187

Çiler ALTINBİLEK-ALGÜL, Nurcan KAYACAN, Mihriban ÖZBAŞARAN,
Müslüm ERCAN
Akarçay Tepe 2015 Yılı Çalışmaları 203

Felix PIRSON, Martin BACHMANN, Burkard EMME, Ercan ERKUL,
Rebekka MECKING, Arzu ÖZTÜRK, Wolfgang RABBEL,
Anja J. SCHWARZ
Pergamon – 2015 Yılı Çalışmaları Raporu 217

Sevinç GÜNEL
Çine-Tepecik 2015 Yılı Kazıları 239

Mustafa BÜYÜKKOLANCI, Gülgün YILMAZ, Fuat YILMAZ
Ayasuluk Tepesi ve Aziz Yuhanna Kilisesi 2014-2015 Kazı ve
Onarım Çalışmaları 253

Mahmut Bilge BAŞTÜRK, Asuman ARSLAN, Elif BAŞTÜRK,
Turgay Yaşar YEDİDAĞ
Dünden Bugüne Şarhöyük (Dorylaion): 2015 Sezonu 263

Elif ÖZER
Aizanoi 2014-2015 Sezonu Kazı ve Araştırmaları 275

Vuslat MÜLLER-KARPE, Andreas MÜLLER-KARPE
Kayalıpınar/Samuha'da Yapılan Kazı Çalışmaları 297

Ayşın ÖZÜGÜL
İznik Tiyatrosu 2015 317

Lorenzo D'ALFONSO, Hatice ERGÜRER, Lorenzo CASTELLANO,
Nancy HIGHCOCK, Anna LANARO, Alvise MATESSI, Andrea TRAMERI
Excavations At Kınık Höyük, 2015 333

Rüçhan ARIK
Kubad-Abad Sarayı 2015 Yılı Kazı Çalışmaları Raporu 343

Armağan ERKANAL-ÖKTÜ, Beyza GÜLMEZ
2015 Panaztepe Kazıları 355

Hatice PAMİR
Antakya Hipodrom ve Çevresi Kazısı 2015 371

K. Aslıhan YENER, Murat AKAR, Mara HOROWİTZ
2015 Yılı Aççana Höyük, Antik Alalah Kenti Kazı ve Araştırmaları 395

Sait BAŞARAN, Gülnur KURAP, A. Bahar MERGEN
Enez (Ainos) 2015 Çalışmaları 415

Mustafa ŞAHİN
İznik Gölü Bazilika Kazısı – 2015 435

Zeliha DEMİREL GÖKALP, A. Ceren EREL, Nikos TSIVIKIS,
Selda UYGUN YAZICI
2015 Yılı Amorium Kazısı 451

Ertekin M. DOKSANALTI, İbrahim KARAOĞLAN, Christine ÖZGAN,
Erdoğan ASLAN
Knidos Kazı ve Araştırmaları: 2015 461

Sema ATİK KORKMAZ
Letoon 2015 483

Nurcan YAZICI METİN, Ü. Melda ERMİŞ, Akın TUNCER
Demirköy Fatih Dökümhanesi Kazısı 2015 Yılı Çalışmaları 495

Kimiyoshi MATSUMURA
Büklükale Kazıları 2015 517

Sachihiro OMURA
2015 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları 527

Şevket DÖNMEZ, Aslıhan YURTSEVER BEYAZIT
Oluz Höyük Kazısı Dokuzuncu Dönem (2015) Çalışmaları:
Değerlendirmeler ve Sonuçlar 537

E. Emine NAZA-DÖNMEZ
Amasya-Harşena Kalesi ve Kızlar Sarayı Kazısı 2015 Dönemi Çalışmaları 553

İsmail AYTAÇ
Harput İç Kalesi Kazıları 2015 Yılı Çalışmaları 563

HARPUT İÇ KALESİ KAZILARI 2015 YILI ÇALIŞMALARI

İsmail AYTAÇ*

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 94949537-160.01.01 (23) sayılı yazısı ile Elazığ İli, Merkez İlçe, Harput İç Kalesi'nde Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Fırat Üniversitesi adına Doç. Dr. İsmail Aytaç başkanlığında yapılan kazı çalışmaları 27.08.2015-21.11.2015 tarihleri arasında sürdürülmüştür. Kazı çalışmalarımız Kültür ve Turizm Bakanlığı DÖSİMM, Fırat Üniversitesi ve Elazığ Valiliği İl Özel İdaresi'nin maddi katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.[1] Harput İç Kale (Resim: 1) kazısının 2015 çalışmaları Fırat Üniversitesi'nden Doç. Dr. İsmail Aytaç'ın kazı başkanlığında yapılmıştır. Bakanlık temsilcisi olarak Elazığ Müzesi'nden Sanat Tarihçi Mustafa Bayram görev almıştır.

HARPUT İÇ KALE KAZILARININ ÖZETİ

2005-2009 yılları arasında Elazığ Müzesi Müdürlüğü başkanlığında, Prof. Dr. Veli Sevin'in bilimsel danışmanlığında yapılmıştır. Bu yıllar arasında 2. bölge olarak nitelendirilen alanda, Urartu sarnıcında, 3. bölgede Artuklu sarnıcında, 5. bölge olarak adlandırılan Orta Mahalle adasında ve Harput İç Kalesi'nin güneyinde bulunan konakta çalışmalar yapılmıştır. Daha sonra 22 Ağustos 2014 tarihinde Elazığ Müzesi başkanlığında, Doç. Dr. İsmail Aytaç'ın bilimsel başkanlığında kazılara yeniden başlanmıştır. 2014 yılında, 1. bölge olarak adlandırdığımız, Artuklu Sarayı olarak da bilinen[2]

* Doç. Dr. İsmail AYTAÇ, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Bölümü. Elazığ/TÜRKİYE.

1 Katkı sağlayan kurumlara teşekkür ediyorum. Harcamaların büyük kısmının Elazığ Valiliği İl Özel İdaresi'nden karşılandığını belirtmem gerekiyor.

2 DANIK,E., 2001,31.

yapının doğusunda (B-1, B-2, B-3 açmalarında); 3. bölge olarak adlandırılan alanda (A-1, A-2, A-3, A-4, A-5 ve B-1, B-2 açmalarında), 4. bölge olarak adlandırılan alanda, A-5 mekânında (Bellek Burcu tonozlu mekânda) çalışmalar yapılmıştır.

2014 kazı sezonu sonunda 19.12.2014/2859 karar tarihi ve sayılı yazısıyla Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı ile Sarayönü açmaları (B1-B2-B3) ve Belek Burcu önü açmalarının (A1-A2-B1) üstleri koruma amaçlı geçici olarak ahşap direkli sac çatı ile kapatılmıştır.

2015 YILI ÇALIŞMALARI

2015 yılında T.C. Bakanlar Kurulu Kararı ile, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Fırat Üniversitesi adına Doç. Dr. İsmail Aytaç başkanlığında kazılara devam edilmiştir. 1. bölge olarak adlandırılan alanda (C-1, C-2, C-3 açmalarında) ve 5. bölge olarak adlandırılan alanda (F-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 açmalarında) kazılar yapılmıştır (Çizim: 1). Temizlik çalışmaları, 10x10m.lik karelaj ve fotoğraflama işlemlerinin ardından kazılara başlanmıştır.

SARAYÖNÜ 1. BÖLGE AÇMALARI

Harput İç Kalesi'nin kuzey ucunda bulunan Artuklu Saray kalıntısının doğusunda, 2014 yılında çalışma yapılan B-1, B-2, B-3 açmalarının paralelindeki alanda kazı çalışmaları yapılmıştır. Bu alan doğu-batı doğrultulu üç plan kareye ayrılarak (Çizim 2) C-1, C-2 ve C-3 olarak adlandırılmıştır (Resim: 2).

C-1, C-2, C-3 Plankareleri

C-1 açmasındaki çalışmalarda C-2 ile ortak 2 olmak üzere toplam 5 mekân ortaya çıkarılmıştır. Açmanın genelinde zemine ulaşılmıştır. C-2 ile ortak olan açmanın kuzeyindeki mekânda, kemerli bacası olan birbirine yapışık iki adet ocak; bu mekânın güneybatı köşesinde yan yana iki adet tandır ve bir küllük bulunmuştur (Resim: 3).

C-2 açmasında, C-1 açması ile ortak 2 mekân olmak üzere toplam 7 mekân ortaya çıkarılmıştır. Bu plan karede -1.80 m. seviyesinde, taş döşemeli, B-1

açması ile bağlantısı olan, sokak olarak düşündüğümüz güney-kuzey doğrultulu bir mekân açığa çıkarılmıştır. Bu mekânın kuzeydoğu ve güneybatı köşesinde -1.75 m. seviyesinde künk sistemi bulunmuştur. Bu açmanın bütün mekânlarında zemine ulaşılamadığından gelecek sezonda çalışmalara devam edilmiştir.

C-3 açmasında -1.30 m. ila -190 m. seviyelerine kadar inilmiştir. Bu plan karede üç, B-3 açmasıyla ortak iki olmak üzere toplam 5 mekân çıkarılmıştır.

B-3 açmasının kuzeydoğu köşesine bitişik olan ve 2014 kazı çalışmalarında B-3 açması olarak adlandırılan kısmın kesiştiği alanda yapılan çalışmalarda iki niş ve kemerli bir bacanın bulunduğu mekân ortaya çıkarılmıştır. Bu plan karelerde yapılan kazı çalışmalar sırasında ortaya çıkarılan mimarı yapıların örgü sisteminin benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Söz konusu örgü sistemi, genellikle taş sıraları arasına çamur harçlı yapılmıştır. Aynı zamanda duvar içlerine yoğun bir şekilde niş görülmüştür (Resim: 4). Bu mimari yapıların zarar görmesini engellemek için yıkık olan duvarlara konservasyon çalışmaları yapılmıştır. Zemin üstünde bulunan yapıların (ocak, kürsü başı vb.) tahrip olmasını engellemek için de, üzerleri elenmiş toprak ile örtülmüştür. Daha sonra bu mekânların üzeri sac çatı ile kapatılmıştır.

Küçük Buluntular

C-1, C-2, C-3 açmalarında elde edilen küçük buluntularda Bizans, Artuklu, Dulkadiroğulları ve Osmanlı dönemlerine ait sikkeler yer almaktadır. Ayrıca sırlı ve sırsız seramik parçaları (Resim: 4), metal objeler, cam parçalar, lüle parçaları, mancınık taşı, yüzük, yüksük, cam bilezik parçaları, kemik parçaları, yüzük, bilezik parçaları, ele geçirilen diğer buluntulardır. Daha önceki yıllarda F açmalarında çıkan eserler ile ortak özellikler göstermektedir. Keban Projesi kapsamında yapılan höyüklerdeki kazılarda elde edilen ve bugün Elazığ Müzesi'nde bulunan, 13. yüzyıla tarihlenen Selçuklu sırlı seramikleri ile Harput Kalesi'ndeki buluntuların çoğunluğu benzerlik arz etmektedir.[3]

3 AYTAÇ ,G., 1999, 391-406; AYTAÇ,G, 2010, e-dergi.

B-2 ve B-3 Açma*ları*

B-2 açmasının, sokak olduğu tahmin edilen bölümünün C-2 açmasıyla bağlantısını ortaya çıkarmak için çalışmalara başlanmıştır. Sezon başında -80cm. olan kod seviyesinden -1.65 m. derinliğe kadar ulaşılmıştır. Yapılan çalışmalarda, C-2 açmasının giriş noktasında dönüş veren oval hatlı bir duvar kalıntısı ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca 3 damgalı tütün lülesi, mavi renkli bir düğme ve 1 adet sikke bulunmuştur.

B-3 açmasında sezon başında -1.15 m. kodunda başlanan çalışmalar, -1.30 m. koduna ulaşıldığında sonlandırılmıştır. Yapılan çalışmalarda; yer yer sal taşı ile kaplı zemin ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca 1 adet sikke, metal parçalar, amorf seramik parçaları, hayvan kemik parçaları, kırık mancınık güllesi bulunmuştur.

5. BÖLGE (ORTA MAHALLE)

2005-2009 yıllarında Prof. Dr. Veli Sevin tarafından Orta Mahalle denilen alanın batı tarafında yoğun olarak çalışılmıştır. 2015 yılında alanın tamamlanmamış olan doğu kısmında, F-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 olarak adlandırdığımız alanda (Çizim: 3) kazı çalışmalarına başlanmıştır (Resim: 5). Bu çalışmalarda, büyük bir salon, bir hela, bir mutfak ve F-2 ile orta iki mekân olmak üzere toplam 5 adet mekân tespit edilmiştir. Zemini tespit etmek için 2x1 m. ebadında sondaj yapılarak -168 m. kodunda, arka yüzünde cepheden bir haç ile frizlere ayrılan ve sol alt kısmında "K", sağ alt kısmında ise "S" harflerinin okunabildiği, üst frizlerinin ise kırık olmasından dolayı okunamayan ve benzerleri[4] 11. yüzyıla tarihlendirilen Bizans sikkesi ve ok ucu bulunmuştur (Resim: 6).

F-2 plankaresinde toplam 6 adet mekân tespit edilmiştir. Moloz tabakanın boşaltılması sırasında sikke, boncuk, lüle parçaları, çeşitli metal objeler, bilezik parçalar, porselen parçaları, metal fincan zarfı,[5] sırlı ve sırsız seramik parçaları, cam bilezik parçaları, düğme, yüzük parçası ve sapan taşları ele geçirilmiştir. F-2 açmasında yer alan sarnıcın doğusundaki mekânın duvarlarını çevreleyen sekiler ve mekân girişinde çark görülmüştür. Bu çarktan kuzey-

4 Artuk, İ.,- Artuk, C., 431.

5 SEVİN, V., 2011, 282.

doğu mekânına, oradan da sarnıca suyun akıntısını sağlamak için bir kanal yapıldığı tespit edilmiştir.

Açmanın güneyindeki ikinci mekânda toprak dolgu alındıktan sonra -60 cm. seviyesinde zemine ulaşılmıştır. Zeminden yaklaşık olarak 15 cm. yükseklikte, 40 cm. genişliğinde U ve L şeklinde iki adet seki bulunmuştur. Mekâna giriş ile seki arasında bir adet çark bulunmaktadır. Bu çarkla bağlantılı kuzeydeki mekâna akıntıyı sağlayan bir gider açığa çıkarıldı. Bu kanalın sarnıca akıntısı olduğu görülmüştür. F-2 ile F-3 plan karelerinin kesiştiği mekânda yapılan çalışmalar sırasında -95 cm. seviyelerinde zemine ulaşıldı. Mekânın güney ve batı duvarlarına bitişik L şeklinde bir sekisi olan bir kürsü başı tespit edilmiştir. Kürsü başındaki ocağın içindeki külden yoğun şekilde el yapımı ham demir çivi çıkarılmıştır. F-3 açmasında, toplam dört mekân tespit edilmiştir. Avlu dediğimiz mekânda -140 cm. daha alt tabakaların yapısını öğrenmek için bu mekânda iki adet sondaj yapılmıştır. Sondaj 1 olarak adlandırdığımız alanda -190 m. seviyelerinde zeminde Bizans Dönemine tarihlendirdiğimiz tuğla döşeme bulunmuştur.

Açmanın doğu duvarına bitişik gideri olan ve sal döşemeli zemine sahip, hela olduğunu düşündüğümüz bir mekân açığa çıkarılmıştır. Bu mekânın gideri sokağa açılmaktadır. Burada -110cm. de, ön yüzünde cepheden betimlenen aslan figürü ve onun hemen üzerinde de doğmakta olan stilize güneş motifi betimlenmiştir. Arka yüzünde ise stilize edilmiş bitkisel motifler görünmektedir. Anadolu Selçuklu Dönemine tarihlendirilen sikkenin gümüş benzerleri[6] mevcuttur (Resim: 7).

F-3 ile F-4 açmasının birleştiği ortak mekânda yapılan çalışmalar sırasında -115cm. kodunda, mekânın doğu duvarında bir adet çark bulundu. Bu çarktan F-3 açmasına oluğu olan bir künk tespit edilmiştir.

Çarkın güneyinde, çarka bitişik bir seki bulunmaktadır. Bu mekânın güney ve doğu duvarına bitişik, kesintisiz bir şekilde devam eden 40cm. genişliğinde, zeminden 25cm. yüksekliğinde bir seki daha ortaya çıkarılmıştır. Çarkın batısında, at nalı formunda birbirine bitişik 3 adet ocak açığa çıkarıldı

6 TEKİN, O., 81-90.

(Resim: 8). -160cm. seviyesinde zemine ulaşıldı. Bu mekâna giriş, kazısı daha önceki yıllarda yapılmış olan E-2 açmasının doğu duvarından sağlanmıştır. Ayrıca ağız kısmı zeminle aynı seviyede olan pişmiş topraktan yapılmış bir adet küllük tespit edilmiştir. Mekânın güney doğusunda (sedir ile küllük arasında), birer adet metal tabak, ateş küreği, cezve, bıçak, tartı aleti ve daha önce örneğine rastlamadığımız pişmiş topraktan bir adet çift gözlü kap bulunmuştur (Resim: 9).

F-4 plan karesinde zeminde 85x75cm. ebadında bir kürsü başı açığa çıkarılmıştır (Resim: 10). Buradaki buluntular arasında sırlı ve sırsız seramik parçaları, lüle parçaları, boncuk, cam bilezik parçaları, metal objeler, fincan parçaları, ay yıldızlı cam objeler, metal disk, düğme, işlenmiş yazma uçları, midye kabuğu yer almaktadır.

F-5 plan karesinde toplam beş adet mekân tespit edildi. F-5 ve F-7'nin kesiştiği alanda ayrı bir mekân görüldü. -145 cm. seviyesinde, doğu batı uzantılı bir seki açığa çıkarıldı. Seki üzerinde saç iğnesi olduğunu düşündüğümüz bir adet işlemeli kemik obje bulunmuştur (Resim: 11).

Küçük buluntular bakımından F-1, F-2, F-3, F-4, F-5, F-6, F-7 plan karelerinde yapılan çalışmalar esnasında çeşitli dönemlere ait sikkeler, sırlı ve sırsız seramik parçaları, metal objeler (tabak, ateş küreği, cezve, bıçak, bakraç ağız parçaları, çiviler, makas vb.), ok uçları, boncuk[7] (Resim: 12), çiçek bezemeli, kabartma benekli, düz yuvarlak, yapıştırma bant bezemeli burmalı cam bilezik parçaları,[8] lüle parçaları,[9] düğmeler bulunmuştur. Metal buluntular ve ocaklar bu bölgelerin demir işleme atölyeleri olduğuna işaret etmektedir.

5. bölgede bulunan F plan karelerinin kazı çalışmaları sırasında açığa çıkarılan, tahrip olan mimari yapıların daha fazla tahrip olmasını engellemek için anastilosis çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca bu yapıları olumsuz kış şartlarından korumak için üzerleri sac çatı ile kapatılmıştır.

5. bölgede bulunan Orta Mahalle Adası'nın F plankarelerini çevreleyen kuzey ve doğu tarafındaki yollarda, suyun akışını sağlamak ve sokak olgusunu bulmak için kazı çalışmaları yapılmıştır Ayrıca batısındaki mekânın kanal

7 Benzer örnekler için bakınız; SEVİN, V., 2011, 206-212.

8 Benzer örnekler için bakınız; SPAER,M.,1988,1992,2001,KÖROĞLU,G.,2002.,WHİTCOMB,D.,S., 1983,ARSLAN SEVİN,N.,2008.,ÇÖMEZOĞLU,Ö.,2001.

9 Benzer örnekler için bakınız; BAKLA, E. 2007; Simpson, 2009, 67.

çıkış yolu, toprağa gömülü -13 cm. derinliğinde küp ve bir adet mancınık taşı bulunmuştur.

Artuklu Sarnıç'ındaki Çalışmalar

İlk olarak 2009 yılında kazısı yapılan Artuklu sarnıçında çalışmalar tamamlanamadığı için 2014 yılında tekrar yapılmıştır. 2015 sezonunda su haznesi ve 4 basamak daha çıkarılmış, toplam basamak sayısı 52 olmuştur. Sarnıçta yoğun olarak sırlı ve sırsız seramik parçaları tüme yakın kandil ve parçaları, metal kap, boncuk, metal objeler e bulunmuştur.

Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları

Harput İç Kale Kazısında ortaya çıkarılan mimari yapıların zarar görmesini engellemek için yıkık olan duvarlara anastilosis çalışmaları yapılmıştır. Kazıda çıkarılan ocak, kürsü başı, tandır ve sekinin tahrip olmasını engellemek için üzerleri elenmiş toprak ile örtülmüştür. Bu mekânları olumsuz hava şartlarından korumak için, üzerleri ahşap taşıyıcılarla, geçici olarak oluklu sac çatı ile kapatılmıştır. Harput İç Kale'de kazısı tamamlanan alanlarında restorasyon projesi yapılacak olan kısımlar belirlenmiştir.

Atölye Çalışmaları

Kazıda çıkan buluntuların temizlik çalışmaları günlük olarak yapılmıştır. Sikke ve metal objelerin yüzeyleri oldukça korozyonludur. Bu eserlerde mekânik temizlik yapılmıştır. Daha sonra bütün eserlerin tasnif, çizim, fotoğraflama, belgeleme ve birleştirme işlemelerine geçilmiştir. Ayrıca eserlerin istatistik çalışmaları yapılmış, bilgi ve görüntüler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Arazi çalışmalarından sonraki atölye işleri Fırat Üniversitesi'ndeki laboratuvarda yapılmıştır.

Yapılan çalışmalar sonucunda müzelik envanter değerinde 47, müzelik etüt değerinde 90 adet eser Elazığ Müzesi'ne teslim edilmiştir.

KAYNAKÇA

ARSLAN SEVİN, N., 2008, "Harput'ta Bir Osmanlı Mahallesi Sakinleri", *Toplumsal Tarih Dergisi, 169: 27-33.*

ARTUK, İ.,-ARTUK, C., 1971 İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslami Sikkeler Kataloğu Cilt:1, M.E.B., Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayını, Seri III, No 7.

AYTAÇ, G., "Elazığ Müzesindeki Selçuklu Dönemi Sırlı Tabakları", *Dünü ve Bugünüyle Harput Sempozyumu Bildirileri,* Cilt, Ankara, 1999, s.391-406

AYTAÇ, G, "Elazığ Arkeoloji ve Etnogrfya Müzesindeki Artuklu-Selçuklu Sırlı Seramikleri", NEWWSA, *e-Journal of New World Sciences Academy,*2010, Volume: 5, Number: 4, ArticleNumber: 4C0059

BAKLA, E., 2007, *Tophane Lüleciliği*, Antik A. Ş. Kültür Yayınları, İstanbul.

ÇÖMEZOĞLU, Ö., 2001, "Cam Bilezikler," Y., ÖTÜKEN "Demre Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısından Seçme Küçük Buluntular", *V. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu*, Ankara, 368,369.

DANIK, E., 2001, *Ortaçağ'da Harput,* T.C Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

KÖROĞLU, G., 2002, "Yumuktepe Höyüğü'nden Bizans Dönemi Cam Bilezikleri." *Ortaçağ'da Anadolu, Prof. Dr. Aynur Durukan'a Armağan*, Ankara, 355-372.

SEVİN, V., 2011, *Harput Kale Mahallesinde Osmanlı Yaşamı*, Ege Yayınları, İstanbul.

SIMPSON, J.St., 2009, "The Archeology Of the Clay Pipe in the Near East", Al Rafidan. *Journal of Western Asiatic Studies XXX: 67-75.*

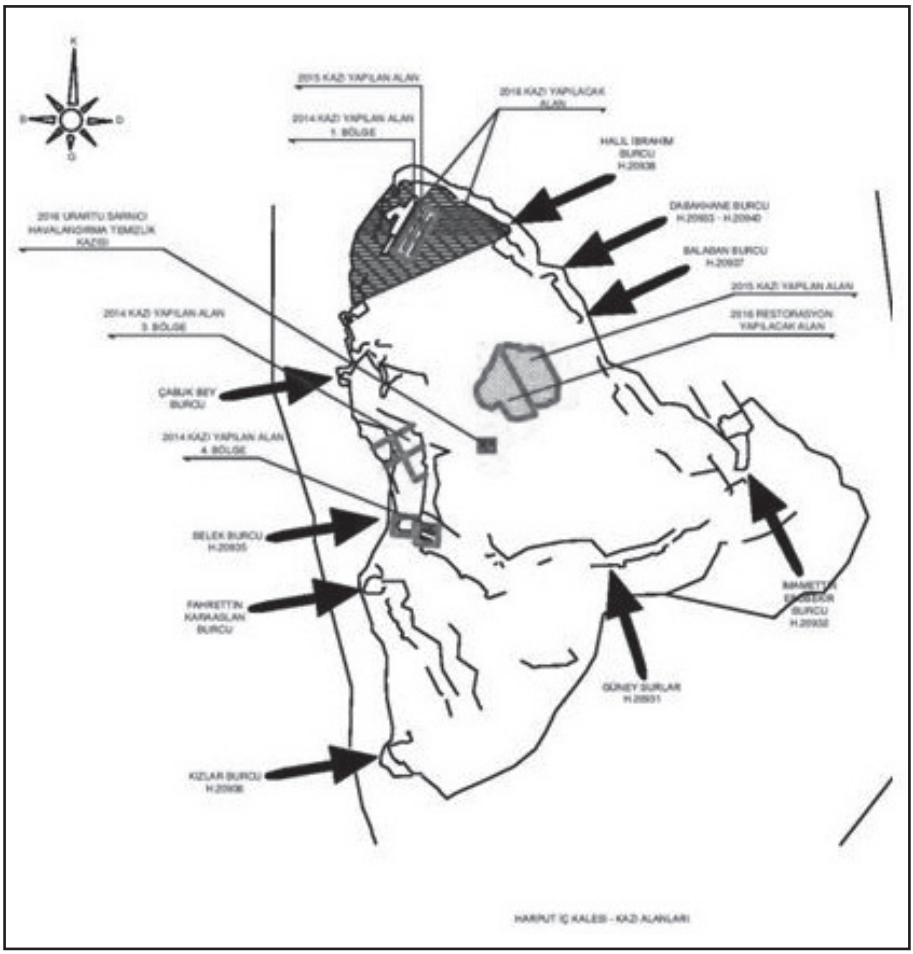
SPAER,M., 1988. "Pre-Islamic Glass Bracelets Of Paletsine",*Journal Of Glass Studies 30: 51- 61.*

SPAER,M., 1992, "The Islamic Glass Bracelets Of Paletsine:Preliminary Findings",*Journal Of Glass Studies 34:44-62.*

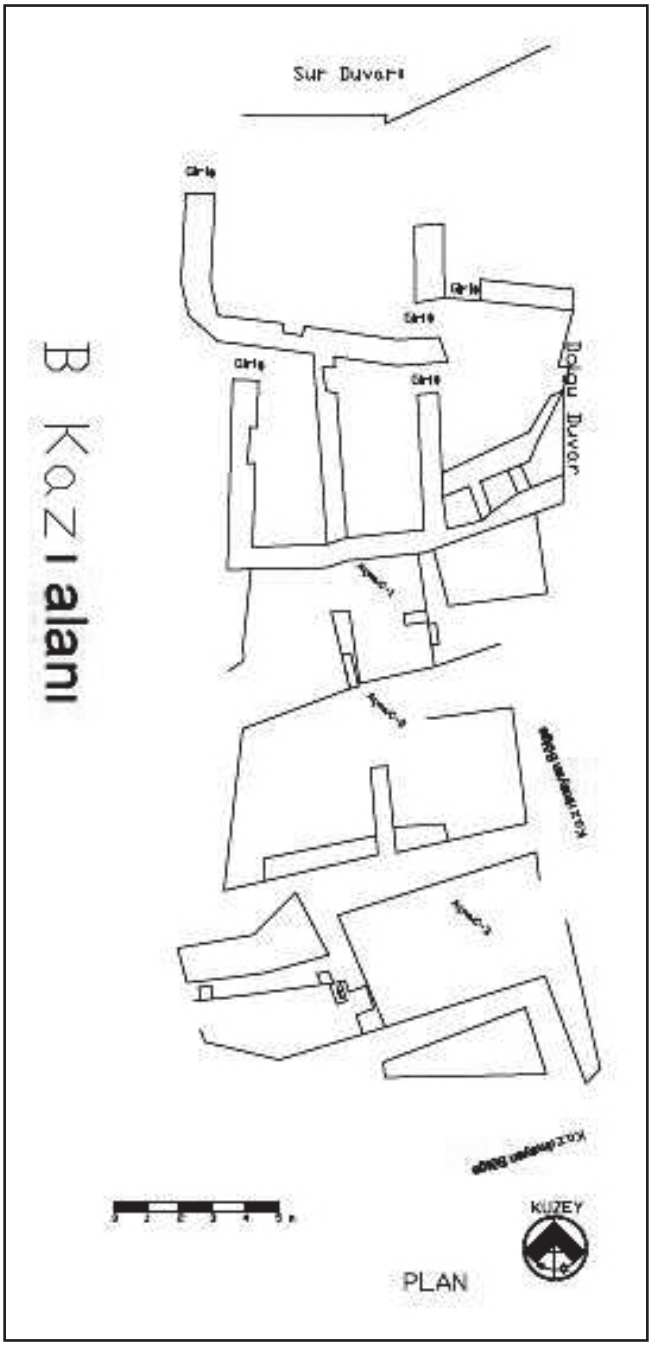
SPAER, M., 2001*, Ancient Glass in the Israel Museum Beads and Other Small Objects*, Jerusalem.

TEKİN, O., 2009, *Sikkeler Ne Anlatır? Ortaçağ Anadolu Sikkelerinde Simgeler ve Çok Kültürlülük*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

WHİTCOMB, D.S., 1983, "Islamic Glass from Al-Qadim, Egypt",*Journal of Glass Studies 25:106,107.*

Çizim 1: Harput İç Kale'de kazısı yapılan alanlar ve restorasyon projesi yapılacak alanı gösterir kroki.

Çizim 2: C Açmaları rölöve planı.

Çizim 3: F Açmaları rölöve planı.

Resim 1: Harput İç Kalesi'nin güneybatıdan genel görünümü. Ekim 2015.

Resim 2: B ve C plan karelerinden kazı sırasında genel görünüm.

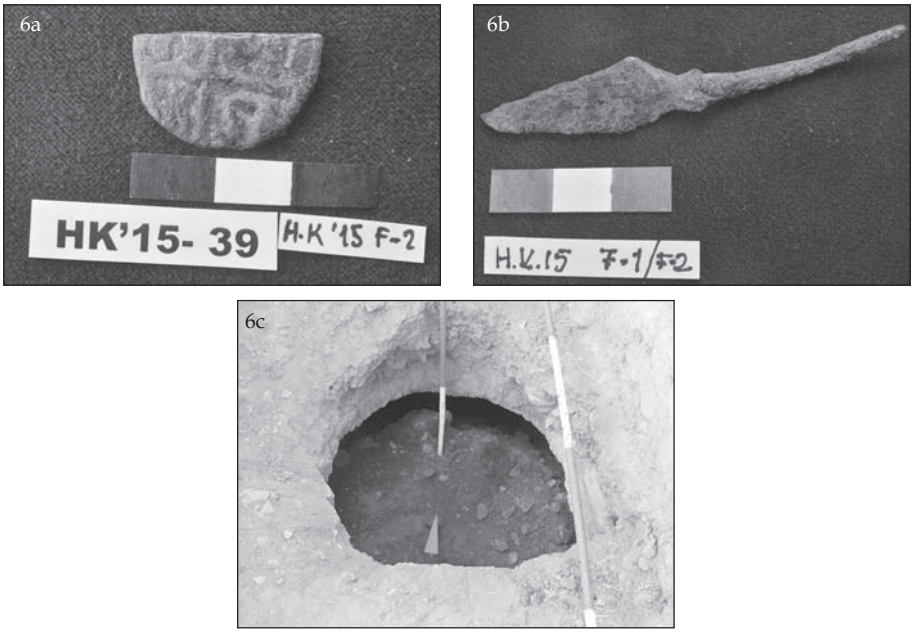
Resim 3: C-1 ve C-2 açmalarının ortak mekânında bulunan tandırlar.

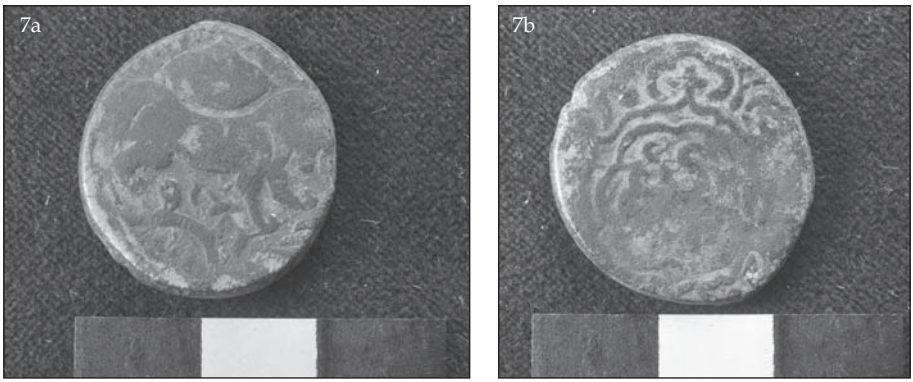
Resim 4: Kazıda çıkarılan sırlı 13. yüzyıl seramikleri.

Resim 5: F- Açmalarının kazı önceki görünümü.

Resim 6 a,b,c:F-1,/F-2 plan karesinde çıkarılan Bizans Dönemi sikke, ok ucu ve F-2 sarnıcından görünüm.

Resim 7: F-3 plan karesinde çıkarılan sikkenin ön ve arka yüzünden görünümü.

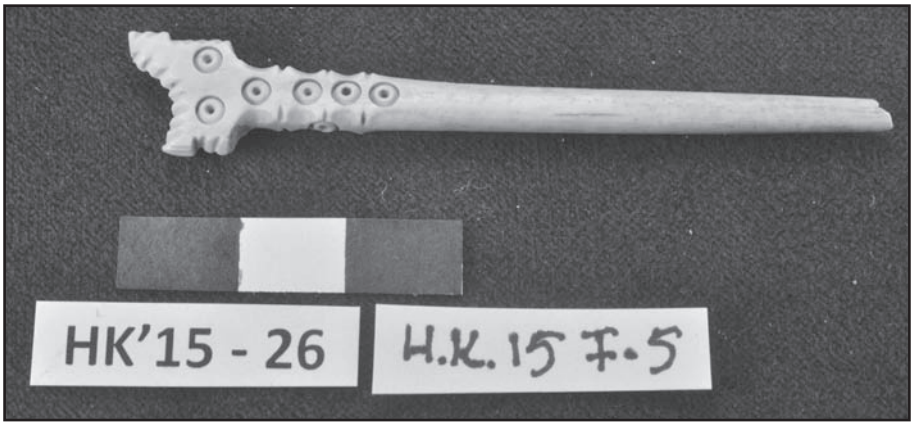

Resim 8: F-3, F-4 plan karelerinin ortak mekânında çıkarılan üçlü ocaktan görünüm.

Resim 9: F-3, F-4 plan karelerinin ortak mekânında çıkarılan buluntulardan görünüm.

Resim 10: F-4 plan karesinde kürsünbaşılı mekândan görünüm.

Resim 11: F-5 plankaresinde seki üzerinde bulunan kemik saç iğnesi.

Resim 12: F plankarelerinde çıkarılan boncuklar